

Projectplan Buitengebied Fort Isabella

Herstellen rijksmonumentaal buitengebied

28 februari 2019

Stakeholders gezamenlijk project:

Provincie Noord-Brabant - Gemeente Vught

Waterschap Aa en Maas - Isabella Groep

Provincie Noord-Brabant - Gemeente 's-Hertogenbosch

Inhoud

Projectplan Buitengebied Fort Isabella	1
Visie	3
Idee	3
Projectplan	6
Shareholders	6
Doelen	6
Middelen.....	7
Verzoek cofinanciering	9

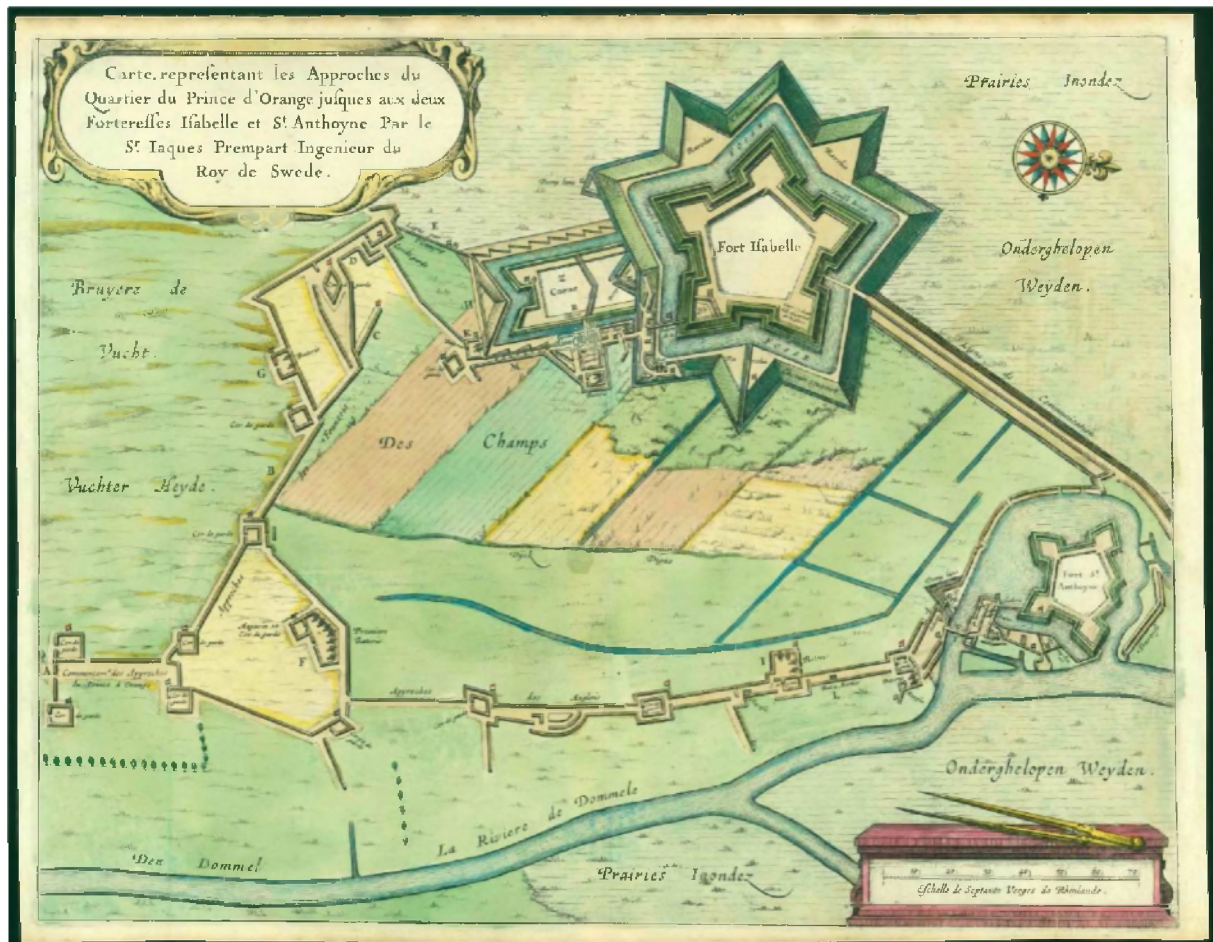
Visie

Fort Isabella werd gedurende het Twaalfjarig Bestand (vermoedelijk vanaf 1614) gebouwd op de plaats van buurtschap De Reut. Vanaf 1701 maakte het fort deel uit van de Zuiderfrontier. Deze door Menno van Coehoorn bedachte militaire verdedigingslinie moest Nederland beschermen tegen de Franse expansie. Na de aanleg van de Vughtse Lunetten tussen 1844 en 1848, in aansluiting op de Belgische Opstand, werd Fort Isabella gebruikt voor de verdediging tegen een mogelijke aanval door Franse en Belgische troepen.

Het huidige buitengebied, het aanwezige gedeelte van de stervorm, is rijksmonumentaal beschermd. Dit buitengebied is van hoge cultuurhistorische waarden vanwege de functie welke het in de geschiedenis gehad heeft. Het beter zichtbaar, én beleefbaar, maken van dit erfgoed is zeer wenselijk.

Idee

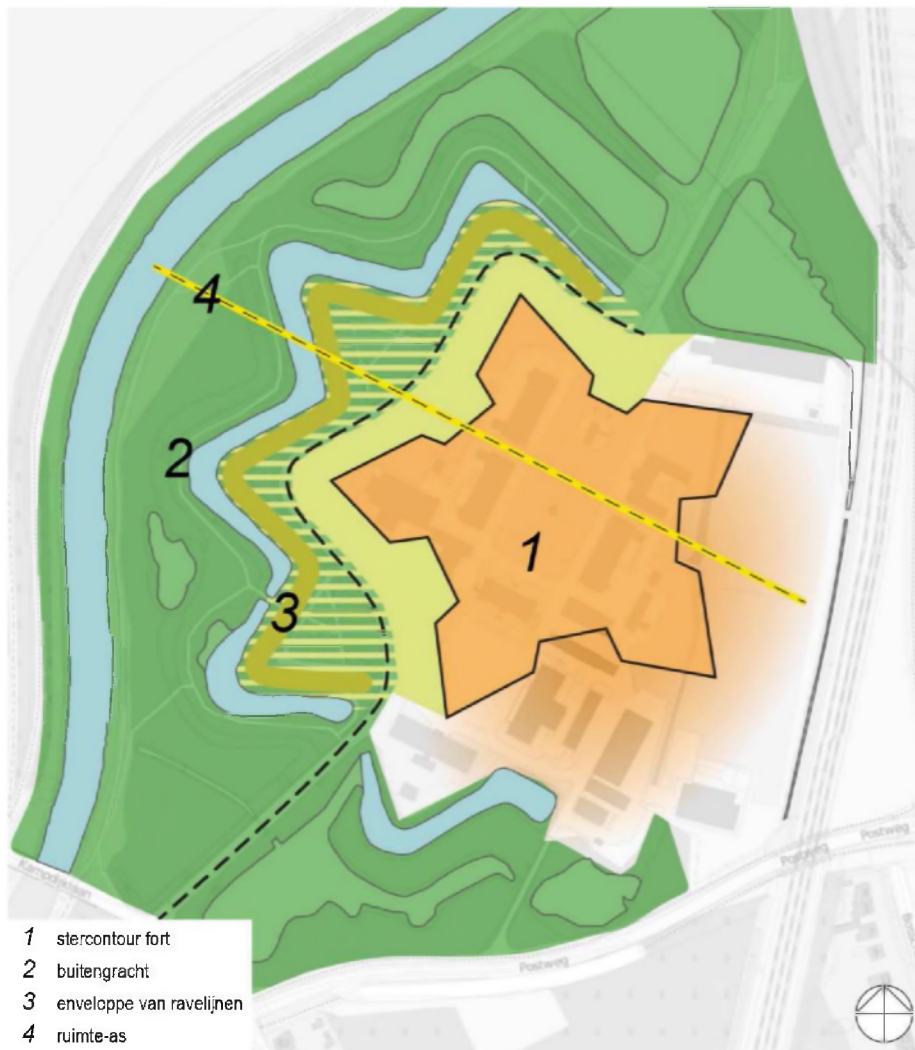
Fort Isabella heeft een bijzonder hoge waarde gelet haar historische context. Er zijn niet voor niks meerdere rijksmonumentale objecten te vinden welke van (inter-) nationaal belang zijn. Van oorsprong was het buitengebied niet voorzien van begroeiing (zie figuur 1) en diende het als verdedigingswerk voor de vestingstad 's-Hertogenbosch.

Figuur 1, het oude fort als verdedigingswerk

Momenteel is het buitengebied voorzien van houtopstanden en zijn de grachten grotendeels dichtgeslibd en onzichtbaar. Om de omwalling van het fort beter beleefbaar te maken dient er groot onderhoud gepleegd te worden zodat de oude contouren beter zichtbaar worden, van zowel de zijde van het fort als de zijde van het Drongelens Kanaal. De grachten rondom het fort dienen uitgebaggerd te worden zodat de waterpartijen zichtbaar worden. De bebossing om de grachten dient te worden uitgedund. Hiermee wordt tevens intensief recreatief gebruik deels voorkomen. Gelijktijdig met de werkzaamheden kan er gekozen worden om zichtlijnen in het bos aan te brengen. Deze zichtlijnen zorgen voor, het woord zegt het al, zicht op het oude fort. Maar ook voor zicht vanaf het fort naar het buitengebied. Deze visuele verbindingen dragen bij aan de beleving van het fort zoals deze in de 17^e eeuw ooit gerealiseerd is. Het realiseren van de zichtlijn betekent niet dat alle houtopstanden gekapt dienen te worden. Een doorkijk door het huidige bos behoort ook tot de mogelijkheden. In de aanloop van de bestemmingsplanwijziging (2015-2017) viel dit buitenterrein van het fort ook in het plangebied. De betrokken partijen (gemeenten, waterschappen, provincie, lokale natuurverenigingen, cultuurhistorische verenigingen en overheden) hebben destijds overeenstemming bereikt over de inrichting van het buitengebied, zoals verwoord in

het bestemmingsplan. Dit heeft er toe geleid dat er geen zienswijzen met betrekking tot het vernieuwde bestemmingsplan zijn ingediend.

Figuur 2, verbeelding van cultuurhistorische context

Fort Isabella is aangewezen als één van de iconen binnen het regionale programma 'Linie 1629' en het provinciale programma rondom de 'Zuiderwaterlinie'. Het is daarom zaak om deze icoon goed en zorgvuldig bij te houden. De cultuurhistorische belevingswaarden van een oud fort zijn groot en trekt ook veel toeristen / recreanten. Van zowel binnen als buiten de eigen regio.

Projectplan

Vanuit een brede samenwerking is de wens ontstaan om de rijksmonumentale omwalling beter beleefbaar te maken én noodzakelijk onderhoud te plegen aan de structuur. Deze wens is geuit door de volgende partijen:

- Isabella Groep, Fort Isabella;
- Provincie Noord-Brabant;
- Gemeente 's-Hertogenbosch;
- Waterschap Aa en Maas;
- Gemeente Vught.

Voor het herstellen van het buitengebied zijn middelen noodzakelijk. Vanuit de Provincie Noord-Brabant is de vraag gekomen om een deel van de uitvoeringskosten door middel van een subsidie uit de Erfgoedfabriek te dekken. Het subsidiabele bedrag bedraagt € 320.000 euro.

Shareholders

De volgende shareholders zijn bij dit project betrokken:

- Waterschap Aa en Maas;
- Isabella Groep;
- Provincie Noord-Brabant;
- Gemeente 's-Hertogenbosch;
- Gemeente Vught.

De Gemeente Vught is eigenaar van het volledige monumentale buitengebied, de plangrenzen. In deze fase zijn overige stakeholders, zoals natuur- en milieuverenigingen nog niet betrokken. Deze worden in een later, concreter stadium, bijgepraat.

Doelen

Vier gemeenten in de Stelling Heusden-'s-Hertogenbosch werken samen om het militaire landschap voor een breed publiek zichtbaar en beleefbaar te maken. De komende jaren gaat de aandacht uit naar de belegering van 's-Hertogenbosch door prins Frederik Hendrik in het jaar 1629. Daartoe hebben de gemeenten in gezamenlijkheid een ontwikkelingsvisie (Linieboek) en een uitvoeringsprogramma ontwikkeld. De aanvraag richt zich op de realisatie van projecten in de Linie 1629.

Één van de icoonprojecten binnen de Linie 1629 is Fort Isabella. Het fort heeft een oude cultuurhistorische structuur welke beter zichtbaar en beleefbaar gemaakt dient te worden.

Het herstellen van de rijksmonumentale omwalling dient de volgende doelen:

1. Voorzien in de wens van de Isabella Groep (Fort Isabella), en overige shareholders, om het gebied, in oude glorie daar waar mogelijk, te herstellen;
2. Verdere ontwikkeling van Linie 1629, onderdeel van de Zuiderwaterlinie;
3. Fort Isabella beter beleefbaar maken voor recreanten;
4. Daar waar mogelijk verbeteren van de natuurwaarden in het gebied;
5. Visuele verbinding tussen Fort Isabella en het natuurgebied, De Gement;
6. Fort Isabella als icoon nog beter te positioneren binnen het cultuurhistorische ensemble binnen de gemeente Vught, de Linie 1629 regio én de Zuiderwaterlinie.

Bovenstaande doelen maken onlosmakelijk onderdeel uit van de lokale en provinciale beleidsterreinen:

- Natuur
- Toerisme;
- Erfgoed, militair & cultureel;
- Recreatie;
- Economie.

Gepland is om in 2019 te starten met de werkzaamheden in het buitengebied.

Middelen

De provincie Noord Brabant onderkent, vanuit het programma de Erfgoedfabriek, het belang van het buitengebied en is bereid daaraan mee te betalen. De hoogte van de provinciale bijdrage is afhankelijk van het wel of niet realiseren van de brug. Om deze reden bestaat er een financiële samenhang tussen brug en buitengebied.

Zoals opgenomen in onderstaande tabel zijn naast de kosten voor de brug ook kosten voor het buitengebied opgenomen.

Om het project te bekostigen wordt een verzoek gedaan voor cofinanciering van meerdere partijen. In onderstaand overzicht is per partij de gevraagde bijdrage opgenomen.

Kosten		Bijdragen	
Buitengebied	€ 320.000	Waterschap	€ 10.000
Brug	€ 827.000	's-Hertogenbosch	€ 130.000
		Isabella Groep	€ 75.000
		Provincie	€ 466.000
		Vught	€ 466.000
Totaal € 1.147.000,-		Totaal € 1.147.000,-	

Dit projectplan ziet op de specifieke bijdrage voor het buitengebied. De kosten hiervoor zijn gespecificeerd in de tabel op de volgende pagina.

De Provincie Noord-Brabant betaalt de gehele kosten voor het Buitengebied (en een bijdrage aan de brug). Indien de brug geen doorgang kan krijgen wordt door de Provincie Noord-Brabant 50% van de kosten voor het herstellen van het buitengebied gesubsidieerd.

Aanleg voetpad langs verdedigingswerken				
Werkzaamheden	Eenheid	Hoeveelheid	Prijs per eenheid	Totaal
Ontgraven grond uit cunet, d.: 0,04 m, b.: 1,0 m	m1	1000	€ 1,00	€ 1.000,00
Egaliseren/aanvullen hoogteverschillen	EUR			€ 5.500,00
Leveren + aanbrengen gravier d'or 0/5, d.: 0,08 m, b.: 1,0 m	m2	1000	€ 15,00	€ 15.000,00
Aanwerken voetpad met vrijgekomen grond	m1	1000	€ 1,20	€ 1.200,00
Opschonen vlakken "G"				
Werkzaamheden	Eenheid	Hoeveelheid	Prijs per eenheid	Totaal
Verwijderen onder begroeiing uit vlakken "G"	EUR			€ 3.000,00
Baggeren				
Werkzaamheden	Eenheid	Hoeveelheid	Prijs per eenheid	Totaal
Baggeren bestaande watergangen tussen verdedigingswerken	EUR	3650	70,00	€ 255.500,00
			Subtotaal	€ 281.200,00
Algemene kosten, winst & risico en uitvoeringskosten			14%	€ 39.368,00
			TOTAAL excl. BTW	€ 320.568,00

Verzoek cofinanciering

Middels dit projectplan willen wij de Provincie Noord-Brabant verzoeken om € 320.000 in de kosten bij te dragen voor het buitengebied, vanuit de Erfgoedfabriek.

Gijs Timmermans, 28 februari 2019

Beleidsadviseur Leefbaarheid, Gemeente Vught
073-6580730 / g.timmermans@vught.nl